

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน
ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต5

INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS TO
PROMOTE SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN SCHOOL
ORGANIZED IN BI-MULTILINGUAL FORMAT UNDER
THE CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 5

¹อมรรัตน์ แก้ววรรณรัตน์, ²สาโรจน์ แก้วอรุณ, ³สุดา เนตรสว่าง และ ⁴ธรรมรส โชติกัญจร
¹Amonrat Kaewwunnarat, ²Sarod Kaewarun, ³Suda Netsawang
and ⁴Thammaros Chotigunjara

¹มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ประเทศไทย
¹North-Chiang Mai University, Thailand

¹amonrat.kaewwunnarat@gmail.com, ²sarod@northcm.ac.th,
³suda@northcm.ac.th, ⁴thammaros@northcm.ac.th

Received : February 22, 2024; **Revised** : March 28, 2024; **Accepted** : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู จำนวน 80 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนา

¹ นักศึกษา, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

² อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

³ อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

⁴ รองศาสตราจารย์, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ที่ยั่งยืน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 คือ ผู้บริหารควรใช้กระบวนการ PLC พัฒนางองค์กร เน้นการมีส่วนร่วม เล็งเห็นความสำคัญของการวางแผนโดยใช้กระบวนการ PDCA สนับสนุนให้ครูคิดสร้างสรรค์ คิดกว้างไกล คิดอย่างเป็นระบบ กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ กลยุทธ์ ที่ชัดเจน สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองในเรื่องของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, การพัฒนาที่ยั่งยืน, การสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา

Abstract

The purpose of this research was to study innovative leadership and to study innovative leadership development guidelines of school administrators to promote sustainable development in schools that provide bi-multilingual education under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5. The research sample was 80 teachers and 5 qualified selective interviews. The tools included questionnaires and interviews, the data were analysed by mean, standard deviations and content analysis. The results showed that innovative leadership of school administrators to promote sustainable development in schools that organize teaching in a bi-multilingual format under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5, in overall, was at a high level. The average in descending order was as follows; teamwork and participation, creativity, vision, change and lastly, creating an organizational climate and the use of digital technology. Innovative leadership development guidelines of school administrators to promote sustainable development in bi-multilingual schools under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5 were that the administrators should use the PLC process to develop the organization, emphasize participation, recognize the importance of planning using the PDCA process, encourage teachers to think creatively, think systematically, set a vision, mission, and clear strategies, creating and organizational climate and encourage continuous personal development in digital technology.

Keywords: innovative leadership, sustainable development, bi-multilingual teaching

บทนำ

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561-2580 บัญญัติเกี่ยวกับการกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยการพัฒนาาระบบฐานข้อมูลมิติต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561-2580) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการใหม่ทางการศึกษา เพื่อเป็นการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มุ่งกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563 อ้างถึงใน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่, 2563) ทั้งนี้ในการบริหารจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำสามารถจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ พร้อมทั้งจะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จในองค์กรนี้ นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการบริหารที่มีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่ดีแล้ว การร่วมมือกันทำงานของทีมงานก็เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้การทำงานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อุทุมพร จันทร์สิงห์, 2561 อ้างถึงใน ชานีรา สุมาลี, 2565) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จะสามารถพัฒนาต่อยอดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษา และส่งผลให้สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ปาริฉัตร นวนทอง, (2565) สอดคล้องกับ บริพัทธ์ สารผล, (2560) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จะช่วยสนับสนุนและผลักดันให้มีการสร้างนวัตกรรม มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์และการเกิดนวัตกรรมต่างๆในเวลาเดียวกันก็สามารถนำความคิดเชิงนวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่างๆที่จะนำไปสู่การสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม

โรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว โรงเรียนบ้านสบลาน โรงเรียนบ้านพุย โรงเรียนบ้านมูเซอ และโรงเรียนบ้านขุนแม่ต้นน้อย เป็นโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรม เป็นผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลมีปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ในภาษาไทย ผลการเรียนรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน การจัดการเรียนรู้และสื่อที่ใช้ไม่มีความเหมาะสมกับบริบท ผู้เรียนขาดเรียน ออกกลางคัน ไม่มีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาไทย เกิดความถดถอยทางภาษาท้องถิ่นของตนเอง (วรรณมา เที่ยงมี และเกษแก้ว ปวนแดง, ม.ป.ป. : 1) จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการมูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ (วรรณมา เที่ยงมี , 8 สิงหาคม 2566) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสบลาน (พิศิษฐ์พงษ์ ไชยแก้ว, 8 สิงหาคม 2566) และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว (ญาณวุฒิ ปาละโรจนกุล, 10 สิงหาคม 2566) ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า การที่นวัตกรรมจะขับเคลื่อนไปได้ต้องอาศัยผู้นำที่พร้อมเปลี่ยนแปลง มีกลยุทธ์ในการขับเคลื่อน คิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ ทำให้ทีมงานเห็นข้อดีของการขับเคลื่อนนวัตกรรม มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมและควรมานำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อช่วยในการทำงาน

ดังนั้น การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 เป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 จำนวน 5 โรงเรียน ประชากรทั้งหมดจำนวน 101 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านขุนแม่ตึ้นน้อย โรงเรียนบ้านมุขโฮ โรงเรียนบ้านสบลาน โรงเรียนบ้านพุย และโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 80 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 3 คนศึกษานิเทศก์ 1 คน ประธานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 1 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

กรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของ ปวีณากันถิน (2560), จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560), ฐริชญา เผือกพรหม (2563), ศิริพร พงษ์เนตร (2564), ศิริพรพรรณ สียวง (2564), เบลญมาศ ขวาทไทย (2564), บริพัฒน์ สารผล (2565), ชานีรา สุมาลี (2565), และ เอกชัย กีสุขพันธ์ (2566) โดยใช้เกณฑ์ในการสังเคราะห์ที่มีระดับความถี่ตั้งแต่ ร้อยละ 50 ขึ้นไปจะได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 3) ด้าน

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 4) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม และ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 5 จำนวน 5 ด้าน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, 1961 อ้างถึงใน ปวีณา กันถิน, 2560 : 47)

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นคำถามสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 5

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 5

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน		ระดับปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	4.11	0.67	มาก
2	ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.12	0.71	มาก
3	ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.01	0.77	มาก
4	ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม	4.07	0.69	มาก
5	ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.14	0.74	มาก
โดยรวม		4.08	0.69	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม การพัฒนาที่ยั่งยืนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มองเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ ที่ชัดเจน กว้างไกล ทันสมัย มีนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ด้านการคิดสร้างสรรค์ มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสบุคลากรมีอิสระทางความคิด คิดริเริ่มสิ่งใหม่ๆ หลากหลายรูปแบบ หลากแง่มุม คิดนอกกรอบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูคิดสร้างสรรค์พัฒนางาน ประยุกต์ วิธีการปฏิบัติงานได้หลากหลายตามบริบทขององค์การเพื่อให้เกิดนวัตกรรม

ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถวางแผนในการจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองของบุคลากรในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสร้างนวัตกรรม

ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพของบุคลากร และส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้การเข้าสังคม เพื่อเปิดโลกทัศน์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ

ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสในการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็น ถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อร่วมแก้ไขปัญหา และปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันทำงานเป็นทีม ช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกันกำหนดบทบาท วางแผน มอบหมายงาน

2. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 ได้ผลดังนี้

ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ ที่ชัดเจน กว้างไกล ทันสมัย มีนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ ที่ชัดเจน กว้างไกล ทันสมัย สอดคล้องกับนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ – พหุภาษา ปรับ mindset สร้างความเข้าใจ วางแผน ใช้การสนทนากลุ่ม ทำ workshop การสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการตั้งเป้าหมาย และพัฒนานวัตกรรมร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ด้านการคิดสร้างสรรค์ ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูคิดสร้างสรรค์พัฒนางานประยุกต์ วิธีการปฏิบัติงานได้หลากหลายตามบริบทขององค์กรเพื่อให้เกิดนวัตกรรม มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูคิดสร้างสรรค์ คิดกว้างไกล คิดอย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการ PLC พัฒนาทีมงานและองค์กร เล็งเห็นความสำคัญของการวางแผนโดยใช้กระบวนการ PDCA สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาทั้งภายในและภายนอกองค์กรส่งเสริมการเรียนรู้และการศึกษาดูงานแล้วประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทขององค์กร

ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองของบุคลากรในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสร้างนวัตกรรม มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากร อบรม พัฒนาทักษะ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งใช้เทคโนโลยีบน Platform Massive Open Courses (MOOC) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และ Application MOJO E-Library พร้อมทั้งจัดระบบงานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน จัดเก็บหลักฐานเป็นข้อมูลส่วนกลาง และการนำเทคโนโลยีเทคโนโลยีดิจิทัล มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ พร้อมทั้งใช้กระบวนการเครือข่ายแบบออนไลน์ช่วยในการพัฒนาองค์กร

ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญ ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ ๆ มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรม ให้ความสำคัญกับการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แลกเปลี่ยน โดยใช้กระบวนการ PLC ในการจัดโครงสร้างองค์กร ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันทำงานเป็นทีม ช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกันกำหนดบทบาท วางแผน มอบหมายงาน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทั้งครูและชุมชน ทำให้ทุกคนในองค์กรตระหนักสำนึกรักในองค์กร รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน ชื่นชมความสำเร็จไปด้วยกัน ส่งเสริมบุคลากรให้ได้แสดงความสามารถตามความถนัดและความสนใจ สร้าง PLC ที่มีคุณภาพและร่วมกันแก้ไขปัญหาและปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กร นวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ได้ดังนี้

ด้านวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ ที่ชัดเจน กว้างไกล ทันทสมัย มีนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ ที่ชัดเจน กว้างไกล ทันทสมัย สอดคล้องกับนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ ทวิ – พหุภาษา ปรับ mindset สร้างความเข้าใจ วางแผน ใช้การสนทนากลุ่ม ทำ workshop การสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการตั้งเป้าหมายและพัฒนา นวัตกรรมร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับผลวิจัยของกับณัฐนิชา หามนตรี (2565) ศึกษาเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กล่าวว่า แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ควรต้องมีกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายให้มีความ ชัดเจนและแปลกใหม่โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและใช้นวัตกรรมเป็นฐาน

ด้านการคิดสร้างสรรค์ ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนให้ครูคิดสร้างสรรค์พัฒนางาน ประยุกต์ วิธีการปฏิบัติงานได้หลากหลายตามบริบทขององค์กรเพื่อให้เกิดนวัตกรรม มีแนวทางการ พัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูคิดสร้างสรรค์ คิดกว้างไกล คิดอย่างเป็นระบบ ใช้ กระบวนการ PLC พัฒนาทีมงานและองค์กร เล็งเห็นความสำคัญของการวางแผนโดยใช้กระบวนการ PDCA สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาทั้งภายในและภายนอกองค์กรส่งเสริมการเรียนรู้และการศึกษาดูงานแล้ว ประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทขององค์กรสอดคล้องกับผลวิจัย จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กล่าวว่า การศึกษาดูงานโรงเรียนอื่นๆแล้วนำแนวคิดวิธีการ รูปแบบเดิม มาพัฒนาต่อยอดทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และมีคุณค่ามากขึ้นเพื่อนำมาปรับใช้ในการ บริหารรวมทั้งและนำเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหาร

ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองของ บุคลากรในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสร้างนวัตกรรม มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากร อบรม พัฒนาทักษะ ด้านการใช้เทคโนโลยีเทคโนโลยี ดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งใช้เทคโนโลยีบน Platform Massive Open Courses (MOOC) ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และ Application MOJO E-Library พร้อมทั้งจัดระบบงานข้อมูล

สารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน จัดเก็บหลักฐานเป็นข้อมูลส่วนกลาง และการนำเทคโนโลยีเทคโนโลยีดิจิทัล มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ พร้อมทั้งใช้กระบวนการเครือข่ายแบบออนไลน์ช่วยในการพัฒนาองค์กรสอดคล้องกับผลวิจัยของศิริพรพรรณ สียวง (2564) ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กล่าวว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร อบรม พัฒนาทักษะ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ สร้างเครือข่ายการศึกษา และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร จากสถานศึกษา

ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญ ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรม ให้ความสำคัญกับการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แลกเปลี่ยน โดยใช้กระบวนการ PLC ในการจัดโครงสร้างองค์กรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร สอดคล้องกับอารียา เจียะหลี(2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร กล่าวว่า ควรพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมที่ดี และด้านการสร้างมีตรภาพ ให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม

ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ในประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันทำงานเป็นทีมช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกันกำหนดบทบาท วางแผนมอบหมายงาน มีแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเป้าหมาย ทิศทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทั้งครูและชุมชน ทำให้ทุกคนในองค์กรตระหนักสำนึกในองค์กรรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน ชื่นชมความสำเร็จไปด้วยกัน ส่งเสริมบุคลากรให้ได้แสดงความสามารถตามความถนัดและความสนใจ สร้าง PLC ที่มีคุณภาพและร่วมกันแก้ไขปัญหาและปรับปรุงให้งานเกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายสอดคล้องกับผลวิจัยของศิริพร พงษ์เนตร (2564 :104) ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานสร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญต่อ กระบวนการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา การใช้กระบวนการการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้กับครูโดยนำกระบวนการPLC

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิ-พหุภาษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 5 ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม และด้านการทำงานเป็นทีม

และมีส่วนร่วม ด้านที่ควรได้รับการพัฒนาที่สุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองของบุคลากรในเรื่องของเทคโนโลยีดิจิทัล ให้บุคลากร อบรม พัฒนาทักษะ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง หน่วยงาน ที่ เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้เกิดคุณภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จีราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชานีรา สุมาลี. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ญาณวุฒิ ปาละโรจนกุล. (10 สิงหาคม 2566). สัมภาษณ์. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยน้ำขาว. บ้านห้วยน้ำขาว ต.ม่อนจอง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่
- ณัฐธินิชา หามนตรี. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- บริพัฒน์ สารผล. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุดรธานี. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เบญจมาศ ชาวไทย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ปาริฉัตร นวนทอง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- ปวีณา กันถิน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิศิษฐ์พงษ์ ไชยแก้ว. (8 สิงหาคม 2566). สัมภาษณ์. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสบลาน. บ้านสบลาน ต.ยางเปียง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่
- ภูริชญา เผือกพรหม. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิ ราช.

- วรรณมา เทียนมี. (8 สิงหาคม 2566). *สัมภาษณ์*. ผู้อำนวยการมูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์.
มูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ บ้านหนองกันครุ ต.เมืองเส้น อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
วรรณมา เทียนมี และเกษแก้ว ปวนแดง. (บรรณาธิการ). (ม.ป.ป.). *หลักสูตรทวิ-พหุภาษา*.
[ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- ศิริพร พงษ์เนตร. (2564). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย :*
มหาวิทยาลัยราชวมงคลธัญบุรี.
- ศิริพรพรรณ สีสวง. (2564). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. บัณฑิตวิทยาลัย :*
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20
ปี พ.ศ. 2561-2580. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ*
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่. (2563). *คู่มือการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมจังหวัด
เชียงใหม่*. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- อาริยา เจียะหลี. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2566, 18 พฤศจิกายน). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School
Management in Digital Era)*. <http://trueplookpanya.com>.

